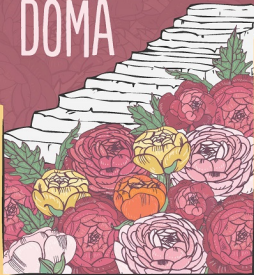

SILVIA BYSTRICĀNOVÁ

TU SOM
DOMA

Silvia Bystričanová

Tu som doma

Silvia Bystričanová

Tu som doma

slovar

Copyright © Silvia Bystričanová 2022
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2022

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného, alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-5799-8

Nikdy nedovoľ, aby ta ovládla myšlienka, že kráčaš životom sám.

*Si kúskom nás,
tých, čo sme už odišli,
aj tých, čo zasa prídu.*

*Túto knihu venujem všetkým, ktorí sa naučili odpúšťať,
tým, ktorí nevedia povedať milujem, ale milujú,
aj tým, ktorí sa často cítia na svete sami.
Nie si sám.*

Prológ

Všetko si musela v živote vybojovať. Niečo pracovitnosťou, niečo zaniatením a niečo neústupčivosťou. Keď sa narodila, vážila iba vyše dvoch kilogramov, ale prekvapivo rýchlo dobehla rovesníkov. V škole, aby si ju učitelia všimli, musela ruku dvíhať vyššie ako ostatní spolužiaci, rozprávať pútavejšie a tabuľu umývať pedantnejšie, aby sa od učiteľky dočkala pochvaly. Počas celého štúdia brigádovala, aby si mohla platiť školu aj kúpiť vysnívané elektronické piano, na ktorom sa dodnes nenaučila dobre hrať, ale nevzdávala to. V období dospievania si tvrdohlavo presadila krátky strih vlasov a neobmákčili ju ani prosby matky, aby si nestrihala také krásne dlhé vlasy. Vo svojej panelákovvej izbe znova a znova lepila na steny obrázky, ktoré uhlíkom maľovala po nociach, keď nemohla spať. Mama, posadnutá poriadkom, ich pravidelne strhávala, lebo špinili stenu. So zdvihnutým prstom dcére zakaždým prízvuovala, že v jej byte budú platiť jej pravidlá. Platili. Ale len dovtedy, kým sa Naďa Wernerová po ukončení štúdia odvážne nenadýchla a nerozhodla sa odísť z malého mesta niekam, kde nikto nepozná jej meno.

Ak ťa navštívi šťastie, ponúkni mu stoličku

Židovské příslovie

Notársky úrad pôsobil chladne aj napriek tomu, že notár Elzner sa ponad okuliare na Naďu povzbudzujúco usmieval. Strohé zariadenie kancelárie, nepohodlné nízke kreslá a rušivý zvuk klimatizácie tomu nepomáhali. Chlad jej liezol pod sukňu, až jej bolestivo stuhli kolená. V rukách nervózne zvierala úradný list, ktorým ju pozval na dnešné stretnutie. Prechádzala pohľadom po úhľadne poukladaných papieroch, kopiacich sa na jeho stole. Odkiaľšala si a smelo sa pozrela doktorovi Elznerovi do krátkozrakých očí. Ešte stále nemohla uveriť jeho slovám v liste. Chvela sa a zároveň cítila teplo na zátylku. Odolávala pokušeniu ujsť z miesta, kde sa necítila dobre. Často sa jej stávalo, že na úradoch znervóznela a chcela jediné. Zdvihnúť sa a čo najrýchlejšie odísť. Svet predpisov, nariadení a potvrdení ju vyčerpával. Opovrhovala všetkým, čo ju niekam zaraďovalo a čokoľvek jej nariaďovalo. Byrokraciu a úradníkov vnímala ako služobníkov systému a mala pocit, že sa s ňou rozprávajú cudzím jazykom. Nikdy to však žiadnemu z nich nedala najavo a mnohí si dokonca jej tichú plachosť vyložili ako úctivosť.

Notár odtrhol pohľad od hrubého spisu s menom Naďa Wernerová, zložil si drahé okuliare a venoval jej dlhý skúma-
vý pohľad.

„Predpokladám, že je vám z listu zrejmé, prečo ste tu.“

„Som presvedčená, že ide o omyl.“

Pobavene sa usmial, ale hneď si úsmev zakázal, aby si ho zle nevyložila a nemyslela si, že sa jej posmieva. To si ku klientom zo zásady nedovoľoval.

„Otto Werner, váš strýko, bol môj dlhoročný priateľ,“ roz-
prával pomaly.

„Nemám strýka ani iných príbuzných. Len mamu a tá posledné tri roky žije v cudzine,“ rázne ho zastavila prúdom slov.
„Vy aj tento dokument sa mýlite.“

Pohľad mu okamžite zmäkol. Kým prehovoril, dlhým mlčaním sa ju snažil upokojiť.

„Žijete tu v meste sama?“

V jeho otázke nebola zvedavosť, bol to skôr úprimný záujem o mladú ženu, ktorá to zatiaľ evidentne nemala v živote ľahké. Poznal tento typ obyčajných ľudí a mal ich v úcte. Vedeli sa postaviť osudu s noblesou a energiou, ktorá ho zakaždým udivovala.

Naďa sa v kresle vystrela a so zdvihnutou bradou, postojom, ktorým vzdorovala osudu, odpovedala: „Sama. Prečo sa na to pýtate?“

„Možno kvôli Ottovi a možno chcem o vás vedieť viac, ako som vedel doteraz.“

Vstal spoza stola, prisunul si k nej kreslo, a kým si sadol, otvoril luxusnú bonboniéru a pobádajúcim pohľadom ju ponúkal.

Neodmietla. Nestihla sa ráno naraňajkovať a obávala sa, že ju hlad prezradí hlasným škŕkaním. Dvoma prstami obratne rozbalila zo zlatého celofánu čokoládový cukrík a slastne si ho vložila do úst.

Pri pohľade na jej blahom prížmúrené oči sa usmial. Bonboniéru k nej prisunul bližšie, rozopol si sako, aby na ňu nepôsobil príliš formálne, a na dlhú chvíľu sa odmlčal. Bez zábran

si ju prezeral, akoby v nej chcel nájsť Ottovu podobu alebo aspoň niečo, čo by prezrádzalo ich príbuzenský vzťah. Nenašiel nič. Až do chvíle, kým neprehovorila.

„Baví vás takto na mňa zízat?“

Mal čo robiť, aby sa nahlas nezasmial. *Celý Otto. Čo na srdci, to na jazyku. Páčila by sa mu. Škoda, že sa nestihli spoznať.*

„Otto bol brat vašej matky. Vlastne ma neprekvapuje, že vám o ňom nikdy nepovedala. Tí dvaja sa v mladosti nepohodli v zásadných veciach. Otto sa zbalil a odišiel až príliš ďaleko na to, aby našiel k sestre cestu späť. Akoby sa rozhodli na seba zabudnúť, ale to nejde. Súrodenci sú z jedného rodu, či sa im to páči, alebo nie, a Otto si to čoraz častejšie a nástojčivejšie uvedomoval, i keď o tom nerád hovoril,“ odmlčal sa a po chvíli pokračoval.

„Vedel o vás. Aj to, že sa vaša matka nevydala a vy nosíte rovnaké priezvisko ako ona. Wernerová.“

Vložila si do úst ďalší cukrík a dívala sa naňho neprítomným pohľadom. Doktor Elzner, uvedomujúc si, že jej práve povedal niečo, čo si žiada čas, kým to v sebe spracuje, vstal a obom nalial minerálku.

Zdanlivo nezúčastneným hlasom, akoby mimochodom, povedala: „Neprekvapuje ma, že mi to mama nepovedala. Celý život nosí v sebe tajomstvá. Vlastne ju nikto celkom nepozná. Párkrát som sa opýtala na otca, a keď som videla jej ubolený pohľad, prestala som sa pýtať. Myslím, že bola rada, že sa už nepýtam a ona ma nemusí klamať.“

„Zo svojej praxe som nadobudol poznatok, že príbuzní sa rozprávajú najmenej o tom, o čom by sa mali rozprávať najviac.“

Nadi vyhrkli tiché slzy. Nechcela to. Nechcela ukázať svoju bezbrannosť k pocitom, ktorým často nerozumela. Lenže tento neznámy muž mal v sebe čosi, čo ju prinútilo uvoľniť sa, dôverovať mu, a ak by s ním strávila viac času, dozaista by mu povedala aj to, čo hovoríeva len najlepšej kamarátke Jozefine.

Ponúkol jej papierovú vreckovku, aby sa mohla vysmrkať. Uľavilo sa jej.

„Môžete mi o Ottovi,“ povedala opatrne, akoby sa jeho meno práve učila vyslovovať, „povedať viac?“

Pohľad sa jej zachvel. Rýchlo sa prekříženými rukami objala okolo pása, aby sa necítila taká sama. Jozefína to kedysi dávno prečítala v akejsi knihe o osobnom rozvoji a obidve to prijali za svoje. *Keď niet toho, kto by ťa objal, objím sa sama.* Pomáhala to. Aspoň Nadi určite. V sebaobjatí sa upokojila a bola schopná sústrediť sa na cudzie myšlienky.

Elzner sa vrátil za pracovný stôl. Dľaňou krátkozrakého človeka tápal okolo seba, kým nenašiel okuliare, náhlivo si ich nasadil na koniec nosa a ponad rám pozrel na Naďu, či už prestala roniť slzy.

„Myslím si, že bude najlepšie, keď vám odovzdám tento spis. Otto navrch napísal vaše meno a je v ňom všetko podstatné. Priznám sa, že som ho celý prečítal a napriek tomu, že sme boli s Ottom blízki priatelia, dozvedel som sa o ňom veľa nového a podstatného. Človek si naivne myslí, že svojho priateľa pozná, ale nie je to celkom pravda. Pozná len spôsob, akým ho život formuje,“ odmlčal sa a po chvíli sústredenia pokračoval. „Naivne si myslíme, že človek bude reagovať na životné situácie s pribúdajúcim vekom uvedomelejšie, vedomý si svojich možností a schopností, lenže zabudli sme na jednu zásadnú vec. A tou je túžba po láske a časom aj memento mori. Ten, pre koho otázka smrti nie je otázkou, nevie, čo je život, pretože v momente smrti je obsiahnutý celý náš život.“

Nadino sebaobjatie povolilo. Už sa necítila taká sama. Oproti nej sedel múdry muž, ktorý si kládol množstvo otázok podobne ako ona, a tušil, že na niektoré mu nikto neodpovie.

„Asi som vás, Naďa, navil svojím dlhým rozprávaním a zatiaľ som vám nepovedal to najpodstatnejšie.“

„Je vari niečo podstatnejšie ako informácia, že som mala strýka, o ktorom som dvadsaťosem rokov ani netušila?“

V tóne jej hlasu pobadal umiernený cynizmus, aký poznal aj u Otta. *Mám pocit, že sa podobá Ottovi viac, ako som očakával.*

„Toto,“ vybral z vrečka na saku fotografiu a položil ju pred ňu na stôl, „vám strýko zanechal.“

Pozrela sa na fotografiu a potom neveriacky na notára. Vzala fotku do rúk a skúmavo po nej prešla pohľadom.

„Odkázal vám nehnuteľnosť. Tu, v našom meste.“

„Strýko vlastnil obytný dom?“

„Áno. Aj s nájomníkmi. O všetkom sa dočítate v jeho spise. Navrhujem, aby sme si dom išli hneď teraz pozrieť. Súhlasíte?“

V nemom úžase sa naňho dívala a zatiaľ, čo jej ďalšie nevy povedané otázky blúdili hlavou, rýchlo prikývla, snažiac sa upokojiť svoj zrýchlený dych.

Kým mlčky kráčali k autu, notár Elzner premýšľal, či dedičstvo bude pre Naďu požehnaním alebo danajským darom. Vedel, ako majetok dokáže nepripraveného človeka pohltiť a urobiť z neho otroka, ktorý sa cíti pánom. Dúfal, že Naďa tak neskončí. Chcel veriť, že jej svitá na lepšie časy.

Oko hľadá ďaleko, myseľ ešte ďalej

Ruské príslovie

Cestou autom mlčali a Naďa bola za to Elznerovi vďačná. Nebola zvyknutá na rozhovory s mužmi. Celý život ju obklopovalo ženstvo v rôznom veku, a preto vnímala mužov ako bytosti, pred ktorými sa musí mať na pozore, lebo ich málo pozná. Akoby v nej to, čo nepozná, vzbudzovalo rešpekt a pri tomto pocite strácala zem pod nohami, čo sa prejavovalo vzdorom.

„O chvíľu sme tam,“ prehovoril Elzner. „K domu patria aj štyri parkovacie miesta, keby ste niekedy...“ nestihol dopovedať.

„Nemám auto.“

V jej strohých oznamovacích vetách nevedel čítať. Boli vyslovené bez emócií. Mal z nej však pocit, že sa nesťažovala, nelutovala, len konštatovala. Akoby už dávno prijala fakt, že toto je jej cesta a ona ju zvládne za každých okolností. *Celý Otto. Bol ako pitbull. Keď sa do niečoho zahryzol, už to nepustil.* Určitým spôsobom túto jeho silu Elzner obdivoval. Spájala sa v nej vytrvalosť a viera, že všetko, čo mu príde do cesty, zvládne.

Podarilo sa mu zaparkovať pár metrov od Wernerovho obytného domu. Vystúpili z auta a on s hrdosťou v hlase povedal: „Tak toto je teraz vaše. Otto dal objekt pred desiatimi rokmi

zrekonštruovať a som presvedčený, že nás oboch prežije. Od základov stará poctivosť a dobre investované Ottove peniaze do citlivej rekonštrukcie urobili z tohto domu pevnosť. Je to funkcionalistický skvost architektúry. Pozrite sa na to nádherné zaoblené nárožie smerom do ulice.“

S nemým úžasom sa dívala na štvorposchodovú budovu obklopenú z jednej strany tromi topolmi, týčiacimi sa k streche domu ako majestátna stráž, ktorá má jeho obyvateľov chrániť pred cudzími pohľadmi. Očakávala veľa, ale toto jej očakávanie prekonalo.

Elzner už zažil nejedno odovzdávanie hmotného dedičstva, ale až pri pohľade na Naďu si uvedomil, že táto mladá žena by si ani v najodvážnejšom sne niečo také nepredstavila. Nechal ju s jej myšlienkami, ktoré boli ďalej ako jej sny, a o pár krokov odstúpil.

Prechádzala očami po zatvorených oknách, ktoré ukrývali príbehy ľudí ako neotvorené knihy. Premýšľala o neznámych ľuďoch bývajúcich vo Wernerovom dome, premýšľala o strýkovi, s ktorým sa už nikdy nestretne. Spoliehala sa však na to, že sa niečo dozvie zo strýkovho spisu. Veľká dubová brána zaschrípala, z podchodu vyšla žena v elegantnom kabáte a Naďa sa pousmiala. Kvílivý zvuk nenaolejovaných pántov na bráne sa jej páčil. Odjakživa bývala v sídliskových uniformných panelákoch, ktoré mali plechové dvere a kde-tu presklené balkóny alebo výsuvné markízy, preto ju stará architektúra mesta nadchýnala.

„Možno by som vám mal ešte čosi povedať,“ vytrhol ju z myšlienok.

„Počúvam vás,“ povedala zasnene a pozrela naňho vďačnými očami ako na posla dobrých správ.

„Otto v darovacej zmluve stanovil zásadnú podmienku. Nesmiete budovu predať ani vypovedať nájomné zmluvy te-
rajším nájomníkom. Ottovi na tom veľmi záležalo.“

„Doktor Elzner, bývam v podnájme. Viem si vážiť strechu nad hlavou. Svoju aj ostatných. Ešte ráno som okrem pár vecí a niekoľkých kusov nábytku nevlastnila nič a teraz ste mi vložili

do rúk toto.“ Rukami urobila vo vzduchu kruh, do ktorého po-
jala celý dom.

„Nemusíte sa báť. Neostanete na to sama. Manželkina správ-
covská spoločnosť to Ottovi celé roky spravovala tak, aby s tým
nemal zbytočnú starosť. Ak teda súhlasíte, nič na tom nemu-
síme meniť.“

„Súhlasím,“ rýchlo dodala a bolo vidieť, že sa jej uľavilo. Ne-
mala ekonomické ani kritické myslenie, čo vychádzalo z toho,
že bola doma skôr v kreativite a v grafickom dizajne. Bola sí-
ce na voľnej nohe, ale mala stabilných zákazníkov, s ktorými
dlhodobo spolupracovala. Nemohla síce s financiami vyska-
kovať, ale jej to stačilo.

Keď sa v tichu auta vracali do kancelárie doktora Elznera,
aby podpísali všetky potrebné zmluvy, Naďa sa bez toho, aby
sa naňho pozrela, opýtala: „Dal niekto vedieť mojej mame, že
jej brat Otto umrel?“

„Ešte nie. Ani o závete netuší, aj keď som ho mal v zásuv-
ke stola už dlho. Otto vám obom chcel týmto spôsobom po-
vedať, ako veľmi ho to všetko mrzí. Smrť spláca všetky dlhy,
aj tie vzťahové,“ smutne podotkol.

Chvíľu mlčala, a keď zaparkovali pred notárskym úradom,
povedala akoby mimochodom: „Poviem jej to sama. Dnes eš-
te nie. Neskôr.“

Dovtedy, kým budú žiť ľudia, budú hľadať odpovede bez
ohľadu na to, ako si sformulujú otázky. Dôležité je, že budú
premýšľať o rozdieloch medzi zjavným a skrytým, medzi tým
čo je a čo by mohlo byť.

Cestou domov Naďa premýšľala, aké to je odísť bez rozlúč-
ky a bez odpustenia. Možno niekde tam pramení nechuť jej
matky lúčiť sa. Pri odchode z domu, aj keď to bolo na dlhší
čas, dcéru len letmo pobožkala na vlasy a až príliš rýchlo po-
vedala: „Uvidíme sa.“

Možno práve tí, ktorým chýbajú objatia, objímajú najmenej.

O čom triezvy rozmýšľa, to opitý povie

České príslovie

Tohtoročná zima akoby nemala konca. Apríl sa v kalendári dávno udomácnil, ale tváril sa ako február. Naďa sa pred studeným vetrom schovala v podchode akejsi čínskej reštaurácie, z ktorej sa valil pach kvasenej kapusty, ale dnes jej to neprekážalo. Po dnešnom stretnutí sa nechcela vrátiť do prázdnej garsonky. Autobus jej ušiel pred nosom a ďalší mal ísť o dvadsať minút. Premrznuté ruky vsunula do vreciek na kabáte a premýšľala, kam by dnes išla. Veľa možností nemala. Kino, kaviareň, Jozefína. Jej jediná kamarátka, ktorú si našla pred rokom tu v meste, ale často mala pocit, že sa poznajú celý život. Zoznámili sa v kine na filmovom predstavení, na ktorom bolo v ten večer len šesť divákov. Bola to absurdná nevtipná komédia bez pointy, ale Jozefína sa aj napriek tomu nahlas smiala. Keď sa vo filme po otázke jedného z hercov, prečo je v byte taký nízky strop, a po odpovedi druhého herca, že tak má nižší nájom, klokotavo rozosmiala, až sa zadúšala, ostatní piati diváci sa na ňu zvedavo otočili. Naďa si všimla, že rovnako ako ona aj buclaté žieňa je v kine bez sprievodu. Dovtedy si myslela, že je ojedinelá tým, že chodí do kina sama, ale potešilo ju, že sa mýlila. Po filme ju Jozefína zastavila s otázkou, ako sa jej film

páčil, a keď jej Naďa odpovedala, že sa jej nepáčil a do konca zostala len preto, že si chcela v záverečných titulkoch prečítať meno zbytočného režiséra, Jozefína sa hurónsky rozosmiala. Odvtedy chodili do kina spolu.

Naďa zaujatá sebou si až po chvíli všimla tlmené poznámky dvoch drobných čínskych kuchárov, ktorí z lacnej reštaurácie vynášali odpadky. Zagánila na nich. Nerozumela ich reči, rozumela však ich zvedavým pohľadom. Počkala, kým sa stratia v útrobách nelákavého podniku, a rýchlo vyťahla mobil.

„Jozefka, už si doma?“

Kým počúvala prívál Jožkiných slov o tom, aká je dnes unavená z práce a aká neinteligentná je jej šéfkina, usmievala sa do mobilu. Vedela, že keď jej nechá priestor na vyrozprávanie, rozleje sa ako rieka, a preto jej skočila do slov skôr, ako jej opíše šéfkine skostnatené názory.

„Viem, že si veľmi unavená, ale musíš prísť ku mne. Stalo sa niečo, z čoho určite stratíš reč,“ povedala a vzápätí vypla mobil.

Vedela, že Jožkina zvedavosť je väčšia ako jej únava, preto nemala pochybnosti o tom, či príde. Vykročila na ulicu a neochvejne vystavila vetru tvár. Kým prišiel autobus, oči jej sližili, ale na perách jej pohrával úsmev. Mala pocit, že dnes dostala najkrajší dar. Nielen v podobe majetku, ale v tom, že si strýko na ňu spomenul. Na Naďu, ktorú nikdy nevzal v detstve na plecica, na dievča, ktorému nikdy na narodeniny nepotriasol rukou, ale celý život na ňu myslel. Naďu to dojímalo a zároveň si uvedomovala, o čo všetko prišli. Otto aj ona. Nechcela hľadať vinníka, aby nemusela obviňovať mamu. Dnes sa nechcela hrať v minulosti, chcela si uchovať vzácny pocit, že niekde ďaleko na ňu niekto často myslel.

Pred panelovým domom, v ktorom mala prenajatú malú garsónku, sa takmer zrazila so zadychčanou Jozefínou. Tvár mala červenú, akoby celou cestou k Nadi bežala.

„Preboha, vyzeráš ako pred infarktóm!“ Rýchlo ponúkla kamarátke rameno a Jozefína sa doň vďačne zavesila.

„Ak mi ihneď nepovieš, čo sa ti dnes stalo, možno uvidíš srdcový kolaps v priamom prenose.“

Pri pohľade na Jozefínu zvrážila čelo. Aj dnes musela priznať, že už nie je oku lahodiaca moletka a smelo ju môže označiť za tlstú. Zajedala svoje ťažké dni a dobré dni pre istotu tiež obaľovala tukom z nezdravých pokrmov, aby nevládali tie dobré dni od nej ujsť. Doobeda varila v školskej jedálni a takmer všetky popoludnia sedela s háčikom a priadzou v kuchyni v maminom byte, aby si privyrobila predajom háčkovaných hračiek v známom e-shope, kde šikovní ľudia ponúkali svoju ručnú tvorbu. Napriek tomu bola Jozefína tým najoptimistickejším človekom, ktorého Naďa poznala. Neraz premýšľala o tom, čím to je, a časom dospela k jedinému rozumnému vysvetleniu. Dostala od Boha najlepšiu povahu na život a k tomu mamu ako z románu Boženy Nemcovej. Pokojnú a prostú, trpezlivú a láskavú.

Kým sa pred dverami garsónky vyzúvali, stihla jej Naďa opísať dnešné stretnutie s notárom Elznerom. Jozefína ju hltala pohľadom a občas v údive zabudla zatvoriť ústa. Sadla si na gauč, ktorý sa v noci menil na Nadinu posteľ, a keď jej Naďa podala úradný dokument, v ktorom sa detailne opisovalo, čo zdedila a komu za to vďačí, opakovane si ho čítala, a potom sa prekvapeným hlasom opýtala: „Ty si zdedila ten veľký opravený dom na Topolovej ulici?“

Naďa prikývla a placho sa na kamarátku usmiala. Zrazu mala pocit, že má príliš veľa, zatiaľ čo Jozefína nemá takmer nič, aj keď ona to takto nevnímala. Zahanbila sa. Nechcela kamarátku raniť svojím nečakaným šťastím. Spájalo ich aj to, že obe pochádzali zo skromných pomerov a na okamih sa Naďa prelakla, že by ich to mohlo rozdeliť.

„Naďa, to musíme zapíť! Chápeš, čo sa stalo? Už nikdy nebudeš bezdomovkyňa, už nikdy nebudeš musieť odkladať chechtáky na prenájom. Bože, ako sa z toho teším!“

Smiala sa a zahŕňala Naďu mäkkými vrúcnyimi objatiami a zároveň poskakovala ako malé dieťa, ktoré si nevšima, že jeho tukové vankúšiky vyliezajú spod vytahaného trička.

Naďa sa po náročnom dni dala zlákať jej bezprostrednosťou a tiež začala bláznivo poskakovať a oslobodzujúco sa smiať, až

kým im sused nástočivo nezabúchal na stenu. Takmer papierové steny nedokázali zatajiť hlučnú radosť, ktorá sa v kolónii jedincov žijúcich na malej panelákovvej ploche neodpúšťa. Môžete svojou prítomnosťou nevytŕčať z radu, dokonca môžete plakať, vtedy všetci stíšia v obave hlas, akoby bol plač nákazlivý, ale bujará radosť susedov dráždi. Kde-tu sa ešte nájde veľkorysý človek, ktorý sa roztopašnému smiechu v panelovom dome pousmeje aj v nočnej hodine a povie si, že aj tak to nebude dlho trvať. Akoby ľudia chápali smiech ako dočasné riešenie. V duši nosia únavu a z tej pramení nepochopenie.

„Z hľadiska večnosti musím začať o sebe premýšľať inak,“ dumala Naďa nahlas, kým v skrinke hľadala od Vianoc zabudnutý likér a fľašu prosecca.

Jozefína sa zvalila na posteľ a so záujmom pozrela na Naďu. Mala ju rada z viacerých dôvodov, ale prirástla jej k srdcu najmä preto, ako sa dokázali spolu rozprávať o podstatných témach, ale aj fantazírovať či premýšľať o jednoduchých veciach zložitým spôsobom.

„Vždy som si o sebe myslela, že som nepodstatná. Necítila som sa síce ako celoživotná smoliarka, ale mala som často pocit, že som človek, ktorého meno si nikto nezapamätá. Rozumieš mi?“

Nemusela sa pýtať. Odpoveď videla Jozefíne na tvári.

Obidvom naliala do vínových pohárov likér a zasmiala sa, keď ho Jozefína vypila na jeden dúšok. Fľaše dostala ako prezent od zákazníka, ktorému robila reklamné materiály na alkoholické produkty.

„Takúto lepkavú sladkosť som naposledy pila v puberte na lyžiarskom,“ vystrela ruku s prázdnyim pohárom, aby jej Naďa ešte naliala. „Už vieš, ako budeš o sebe premýšľať od dnešného dňa?“

Naďa sa chvíľu pohrávala s pohárom, potom si odchlipla a sladko sa zalizla.

„Myslím, že oddnes má ten hore so mnou zaujímavé plány.“

„To má s každým, nenamýšľaj si.“ Jozefína si odfúkla z očí pridlhú ofinu a rozhovorila sa, vedomá si toho, že v Nadi má

toho najpozornejšieho poslucháča. „Vieš, čo si myslím? Myslí si, že najviac prehliadaní sú láskavotichí ľudia, ktorí pracujú od nevidím do nevidím, na nič sa nestážujú a nevedia sa nikomu a ničomu brániť. Čo robíš pre to, aby si aspoň niektorí ľudia pamätali tvoje meno bez toho, aby sa museli pozrieť na tvoju vizitku? Pozri sa na mňa! Ja som priestorovo výrazná, a teda zaujem na prvý pohľad. Je mi fuk, že sa mi ľudia za chrbtom smejú. Ja sa im smejem rovno do očí, a to ich zaskočí. Potom o mne hovoria, že Holanová, to je tá veselá kopa, ktorá priberá zo smiechu.“

„Netrep! Priberáš, lebo sa málo hýbeš a ješ nárazovo a veľa. Mala by si fakt schudnúť.“ V Nadinej výslovnosti sa už začal prejavovať alkohol. Jazyk ju zrádza ako opitého nohy.

„Možno trepem, možno nie. Keby ľudia nepremýšľali o blbostiach, nevymysleli by nič rozumné,“ so zdvihnutým ukazovákou povedala presvedčivo Jozefína.

„Ten likér ti prospieva, rozprávaš po ňom akosi múdrejšie.“

„Tak nám ešte nalej. Dnes si zaslúžime. Ja som veľa pracovala a ty si veľa dedila.“

Rozosmiali sa tak, ako sa smejú ľudia, ktorí po alkohole siahajú iba vtedy, keď majú dôvod byť šťastní, lebo sú šťastní. Pretože tí, ktorí pijú v čase smútku, neúspechu a starostí, chcú len utopiť žiaľ a zabudnúť. Lenže alkohol nikdy nebude obhajcom. Alkohol je sudca, ktorý hľadá vinníka. Človek zapiera, hľadá výhovorky, ale nakoniec vždy vytriezvie do stavu, ktorý bolí pravdou.

„Nada Wernerová, mám skvelý nápad! Keď dopijeme fľašu, pôjdeš mi ukázať to tvoje dedičstvo. Vezmeme si taxík a nočkom sa vrátíme naspäť.“

Dnešný večer bola Nada prístupná všetkému, a tak rýchlo prisvedčila pripitým úsmevom. Rozliala do pohárov zvyšok alkoholu, nepresnou rukou si naniesla rúž, a kým opustili byt, dlho sa v chodbičke obúvali, smejúc sa na všetkom, čo by im v triezvom stave smiešne nebolo.

Čo má byť, bude

Ruské príslovie

Bol to pre Naďu nový pocit. Akoby sa do jednej emócie obliekli radosť aj obava. Doteraz sa starala iba o seba a zrazu má zodpovednosť za veľký obytný dom. Stáli len niekoľko metrov od Wernerovho domu a Jozefína v alkoholovom opojení len užasnuto pokyvovala hlavou.

„Koľko ľudí tu býva?“

„Neviem, Jozefka.“

„Poď, pozrieme si mená na zvončekoch.“

Schmatla Naďu za ruku a prebehli cez cestu. Žlté svetlo nad bytovými zvončkami sa pri pohybe rozsvietilo.

„Toto by sa zišlo aj v našom paneláku, ale už teraz viem, že by to niekto pokazil alebo ukradol,“ skonštatovala Jozefína, kým si podozrievavo premeriavala prikrčeného chlapca s kapucňou na hlave, ktorý vychádzal z brány domu. Nevenoval ženám pozornosť a po chvíli sa stratil v tme. Nadi prebleslo myslou, že tiež zrejme patrí k tým, pri ktorých si ľudia nevedia zapamätať meno a možno ani tvár. Obzrela sa za ním.

„Križanová, Takáčová, rodina Hradská, Lukáč, Bán, Vorlíček, to bude asi Čech, Samsonová,“ Jozefína čítala mená na zvončekoch. „Nepoznám z nich nikoho. Ty áno?“